

Information och Instruktioner NDD-intervjuerna

NDD¹-intervjuerna syftar till att vara ett stöd vid primär frågeställning om autism respektive adhd samt samsjuklighet och differentialdiagnostik. Intervjun bygger på DSM-5 och är en klinisk intervju i linje med andra icke-psykometriska anamnes- och kartläggningsunderlag. Intervjuerna är alltså inte avsedda för att ersätta psykometriskt utprovade diagnostiska instrument och utgör bara *en* av flera informationskällor som krävs för diagnostiskt ställningstagande.

Versioner

Intervjun finns i tre versioner:

NDD-intervju, klinisk kartläggning 0-6 år:
Intervju med **Vårdnadshavare**

NDD-intervju, klinisk kartläggning 0-6 år:
Förskola/förskoleklass **Bedömardel**
Utveckling, uppmärksamhet, aktivitetsnivå,
socialt samspel och andra beteenden

NDD-intervju, klinisk kartläggning 0-6 år:
Förskola/förskoleklass **Pedagogdel**
Utveckling, uppmärksamhet, aktivitetsnivå,
socialt samspel och andra beteenden

Den kliniska intervjun med vårdnadshavaren I(VH) och bedömardel gällande förskola/förskoleklass, är klinikerns underlag och innefattar rutor och följdfrågor. Pedagogdelen är riktad till pedagogen och är fri från rutor och följdfrågor för att vara så lättfattlig som möjligt. Utnyttja information som tidigare inhämtats om så är fallet och skriv in svaren och kontrollera att informationen fortfarande är aktuell.

Intervjuns delar

Intervjun består av fyra delar.

Del A ingår alltid i intervjun och omfattar aktuell hem- och förskolesituation samt frågor om utvecklingsneurologiska svårigheter. Informationen från del A ger bland annat indikationer om intellektuell nivå och språklig förmåga.

Övriga delar genomförs utifrån relevans. Välj först del enligt den primär frågeställningen, dvs. enbart del B vid adhd, enbart del C vid autism (eller både och vid kombinerad frågeställning). Fortsätt med andra delar enbart om det i den först valda intervjudelen framkommer symtom som indikerar adhd/autism eller trotsyndrom/uppförandestörning.

- Del B omfattar frågor om adhd-symtom. Frågor inom B-delen kan vid behov ställas gällande yngre förskolebarn som del i en klinisk beskrivning. Undvik dock att beskriva symtomen i termer av adhd när det gäller yngre förskolebarn.

¹ NDD är en förkortning av "Neurodevelopmental disorders" vilka motsvarar Utvecklingsneurologiska funktionsnedsättningar, (UNF) på svenska. Ibland benämns NDD som neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) eller utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser.

- Del C omfattar frågor om autistiska symtom. En del begränsade och repetitiva beteenden kan ha av klingat när det gäller äldre förskolebarn. Ha därför som regel att fråga om beteendena uppvisades när barnet var yngre.
- Del D omfattar kortfattade screeningfrågor om trots och uppförande och har tagits med i underlaget eftersom samsjukligheten för trots-/uppförandestörning och fr a adhd är hög. Avsnittet och en del frågor är framför allt relevanta för äldre förskolebarn och kliniker av gör vilka frågor som är lämpliga att ställa givet barnets ålder.

I slutet av del B, C och D görs en bedömning av informantens validitet, symtom och grad av funktionsnedsättning.

Intervjuteknik

För att intervjun skall kunna utföras på ett förtroendeskapande och flexibelt sätt behöver intervjuaren vara väl insatt i underlagets delar och uppbyggnad för att inte störa interaktionen med VH respektive pedagogen. Om intervjuaren har svårt att saxa mellan frågenivåerna och samtidigt behålla alliansen med informanten kan ett alternativ vara att först ställa huvudfrågorna, gå igenom svaren och därefter återkomma till följdfrågorna.

Tilltalet "du" används i frågorna men byts ut till "ni" när flera tilltalas. Sträva efter att intervjua båda vårdnadshavarna. "NN" byts ut mot barnets namn.

Noteringar

Observera att symtom på olika tillstånd alltid ska bedömas **i förhållande till barnets utvecklingsnivå** (mentala ålder) även om det inte anges specifikt under varje fråga.

I högerkanten efter varje fråga kan intervjuaren markera om svaren från aktuell informant indikerar att barnet uppvisar svårigheter, kärnsymtom och/eller andra NDD-/psykiatriska symtom. Om två informanter intervjuas samtidigt och har olika bild av barnets symtom eller beteende, markera rutan men ange nedanför med -, exempelvis "pa+, ma -".

I del B och C finns både huvudfrågor och följdfrågor. Om intervjuaren markerar symtom enligt huvudfrågan finns följdfrågor som rör differentialdiagnostiska symtom nedanför. Svar som är svartmarkerade JA/NEJ är förenligt med autism eller adhd (enligt B respektive C-delen). Röda kursiva svar indikerar annan eller samtidig svårighet som behöver beaktas.

Pedagogdelen

A-delen och andra relevanta delar skickas ut i god tid till ansvarig pedagog inför intervjutillfället så att möjlighet till förberedelser ges. Bifoga ett följebrev med önskemål att pedagogen fyller i A-delen (och skickar denna till bedömare i ett bifogat frankerat och adresserat kuvert om man avtalat det). Informera vidare om att övriga delar inte behöver fyllas i. Vid intervjun använder intervjuaren bedömarversionen för kartläggning av symtom.

Förberedande frågor till VH

Förberedande frågor som VH kan fundera över inför intervjun kan med fördel skickas med i kallelsen.

Referenser

Intervju-underlagen täcker vanlig samsjuklighet och differentialdiagnostik. För en mer fullständig redogörelse av samsjuklighet och differentialdiagnostik se:

American Psychiatric Association. (2022). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed. Text revision).

First, B. (2014). *DSM-5 handbook of differential diagnosis*. American Psychiatric Association

Operationaliseringar

Operationaliseringar av kriterier för autism och adhd med fokus på små barn har utarbetats tillsammans med leg psykolog och internationell ADOS-tränare Johanna Ristoalien Spak.

NDD-intervjuerna, Elisabeth Nilsson Jobs, 2024

Intervjuerna får användas fritt förutsatt att användarna inte plagierar, ändrar eller lägger till delar i dokumentet och att de inte används i kommersiellt syfte. Förslag på ändringar skickas till elisabeth.nilsson.jobs@ki.se